

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA INŠPEKTORÁT ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BRATISLAVA

Jeséniova 17, 83101 Bratislava

Číslo spisu

8391100822/7822-26659

Bratislava

28. 07. 2022

ROZHODNUTIE

Popis konania / Účastníci konania

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava (ďalej len „inšpekcia“), ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach v oblasti prevencie a manažmentu introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov podľa § 7 ods. 1 písm. b) a § 9 písm. c) a písm. d) zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 150/2019 Z. z.“) a podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov vydáva toto rozhodnutie:

Výrok

I.

podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2019 Z. z. ukladá účastníkovi konania

SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik

Radničné námestie 8

969 55 Banská Štiavnica

IČO 36022047

za porušenie ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. tým, že z parcely C 568/13, k. ú. Kalnica (LV nezaložený), ktorá je súčasťou parcely E 568/73, k. ú. Kalnica, a ktorej správcom je účastník konania, neodstraňoval invázne nepôvodné dreviny javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*), a invázne nepôvodné byliny: zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) a rod pohánkovec (krídlatka) *Fallopia* sp. (syn. *Reynoutria* sp.)

pokutu vo výške 1000,- eur, slovom jedentisíc eur.

Pokutu je potrebné zaplatiť podľa § 47 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov a § 21 ods. 9 zákona č. 150/2019 Z. z. do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia na účet: SK 09 8180 0000 0070 0021 4051, swiftová adresa banky: SPSRSKBA, konštantný symbol: 1118, špecifický symbol: 36022047, variabilný symbol: 8391100822. Názov a adresa príjemcu prevodu: Environmentálny fond, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava.

II.

podľa § 21 ods. 8 zákona č. 150/2019 Z. z. v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. nariaďuje vykonať opatrenia na zabezpečenie plnenia povinnosti vyplývajúcej z § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. tým, že:

- odstráni predpísaným spôsobom z parcely C 568/13, k. ú. Kalnica (súčasť parcely E 568/73, k. ú. Kalnica) identifikované invázne nepôvodné druhy bylín do 15.09.2022 a invázne nepôvodné druhy drevín do 31.03.2023, a

bude sa starať o pozemok tak, aby sa zamedzilo šíreniu invázných rastlín. Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov sa musí vykonávať podľa vyhlášky č. 450/2019 Z. z. ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov (ďalej len „vyhláška č. 450/2019 Z. z.“).

Odôvodnenie

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti vykonala dňa 21.02.2022 (dodatočné zisťovania 24.03.2022 a 28.04.2022) štátny dozor na parcele C 568/13, k. ú. Kalnica (LV nezaložený), ktorá je súčasťou parcely E 568/73, k. ú. Kalnica (LV č. 844) – ďalej len „parceta“. Vlastníkom parcely je Slovenská republika a správcom SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, Radničné námestie 8, 969 55 Banská Štiavnica (ďalej aj „SVP, š. p.“). Kontrolovaná lokalita spadá pod Povodie Hrona, odštepný závod, Správu povodia dolného Hrona a dolného Ipľa, Levice.

Štátny dozor bol vykonaný na základe vlastných zistení inšpekcie, a zameraný na dodržiavanie ustanovení zákona č. 150/2019 Z. z. a vyhlášky č. 450/2019 Z. z.. Vykonaným štátnym dozorom a vizuálnou ohliadkou parcely inšpekcia zaznamenala prítomnosť 30 jedincov inváznej dreviny javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) – ďalej len „javorovec“; veľké ohnisko rodu pohánkovec (krídlatka) *Fallopia* sp. (syn. *Reynoutria* sp.) – ďalej len „pohánkovec“ o ploche 22 m × 2 m; a ojedinelý výskyt inváznej byliny zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) – ďalej len „zlatobyľ“.

V zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. vlastníci alebo správcovia pozemku sú povinní za podmienok a spôsobom, ktoré ustanoví ministerstvo vykonávacím predpisom, odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie okrem druhov podľa odsekov 3 a 4 a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku.

Pohánkovec, javorovec a zlatobyľ sú zapísané v zozname invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy SR vydaný nariadením vlády SR č. 449/2019 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy SR.

Dňa 09.05.2022 bol vypracovaný Protokol o vykonaní štátneho dozoru RZ č. 5638/36/2022-12587/2022 (ďalej len „protokol“). Protokol bol elektronicky, prostredníctvom ÚPVS, zaslaný SVP, š. p. na oboznámenie sa – Oboznámenie s protokolom č. 5638/36/2022-16599/2022 zo dňa 11.05.2022. SVP, š. p. sa s protokolom oboznámil dňa 12.05.2022, pričom bola určená lehota 7 pracovných dní na vyjadrenie sa ku zisteniam štátneho dozoru uvedeným v protokole.

Ku zisteniam štátneho dozoru sa SVP, š. p. v stanovenej lehote nevyjadril. Dňa 03.06.2022 inšpekcia ukončila so SVP, š. p. štátny dozor, a to dorúčením Oznámenia o skončení štátneho dozoru č. 5638/36/2022-19189/2022 zo dňa 02.06.2022.

Inšpekcia oznámila účastníkovi konania začatie správneho konania o správnom delikte a vo veci nariadenia opatrení v súlade s § 18 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2019 Z. z. a § 21 ods. 8 zákona č. 150/2019 Z. z. Oznámením o začatí správneho konania o správnom delikte a o nariadení opatrení na nápravu č. 7822/36/2022-21408/2022 zo dňa 16.06.2022 (ďalej len „oznámenie“), ktoré bolo účastníkovi konania doručené elektronicky, prostredníctvom ÚPVS dňa 17.06.2022. V súlade s § 33 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov inšpekcia dala účastníkovi konania možnosť pred vydaním rozhodnutia oboznámiť sa s podkladmi rozhodnutia nahliadnutím do administratívneho spisu č. 5638/2022 a č. 7822/2022, v sídle inšpekcie v lehote do 15 dní odo dňa doručenia oznámenia a v rovnakom čase mal účastník konania možnosť písomne sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie, resp. predložiť ďalšie dôkazové materiály, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci. Pretože inšpekcia mala všetky podklady, ktoré poskytovali dostatočný podklad pre spoľahlivé posúdenie veci, nenariadila podľa § 21 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov ústne pojednávanie.

K oznámeniu sa SVP, š. p. v stanovenej lehote vyjadril listom: k. ú. Kalnica – vyjadrenie k podkladom rozhodnutia a k oznámeniu o začatí správneho konania o správnom delikte a o nariadení opatrení na nápravu, č. CS PR SVP 15/2022/127 zo dňa 23.06.2022 (ďalej len „vyjadrenie“). Vyjadrenie bolo inšpekcii doručené prostredníctvom Slovenskej pošty dňa 01.07.2022 zaevidované pod RZ č. 23586/2022.

SVP, š. p. vo vyjadrení okrem iného uviedol, cit. „K protokolu sme sa v stanovenej lehote nevyjadrili, nakoľko zistené skutočnosti v ňom uvedené boli pravdivé“. SVP, š. p. ďalej uvádza, že parcela KN-E 568/73, k. ú. Kalnica (je v správe SVP, š. p.) sa nachádza vo vzdutí Hrona nad MVE Kalnička, pričom po časti parcely preteká vodohospodársky významný vodný tok Hron, časť parcely tvorí pobrežný pozemok vodného toku a časť parcely tvorí ostatný príľahlý pozemok. Dotknutá parcela KN-C 568/13 je súčasťou parcely KN-E 568/73, k. ú. Kalnica. Vo vyjadrení je ďalej uvedené, že SVP, š. p. eviduje predmetný úsek ako neupravený v prirodzenom stave. SVP, š. p. tiež uvádza, že odstraňovanie invázných druhov rastlín je v rámci územnej pôsobnosti vykonávané každoročne vlastnými prostriedkami a kapacitami od roku 2005 na základe plnenia schváleného plánu úprav a údržieb. Od uvedeného roku vykonáva SVP, š. p. monitoring, evidenciu výskytu a druhové zastúpenie vývoja spoločenstiev invázných druhov rastlín na pozemkoch vo svojej správe. Každoročne odstraňuje SVP, š. p. podľa kapacitných a finančných možností invázne rastliny rastúce na svojom dlhodobom majetku, t. j. hlavne na upravených úsekoch vodných tokov, ochranných hrádzach a vodných stavbách. Za rok 2021 Podnikové riaditeľstvo SVP, š. p. podalo žiadosť na Environmentálny fond týkajúcu sa úhrady nákladov v súvislosti s ochranou životného prostredia za služby vo verejnom záujme na aktivity týkajúce sa odstraňovania invázných druhov rastlín v rámci starostlivosti o vodné toky a ich pobrežné pozemky s cieľom minimalizovať a regulovať ich početnosť na pozemkoch v správe SVP, š. p.. SVP, š. p. v závere vyjadrenia uvádza, že odstraňovanie invázných druhov a zabezpečenie ich účinnej eliminácie bude najúčinnější vtedy, keď bude zabezpečená informovanosť a previazanosť povinností všetkých vlastníkov, správcov resp. užívateľov pozemkov. SVP, š. p. sa cit. „stotožňuje s podkladmi rozhodnutia pred jeho vydaním. Odstránenie invázných rastlín rastúcich na pozemku registra KN-C 568/13 v k. ú. Kalnica, ktorý je súčasťou pozemku, ktorého sme správcom zrealizujeme v rámci svojich kapacitných možností v termíne určenom IŽP Bratislava“.

Stanovisko inšpekcie:

SVP, š. p. nemal žiadne námietky k vykonanému štátnemu dozoru ani žiadne podstatné námietky k samotnému začatiu správneho konania. Bremeno likvidácie invázných druhov je v zmysle zákona č. 150/2019 Z. z. na vlastníkov, správcov, resp. užívateľov pozemku. Účastník konania je správcom dotknutej parcely, a túto skutočnosť SVP, š. p. nijak nepoprel.

Účastník konania eviduje predmetný pozemok ako neupravený v prirodzenom stave, a zároveň dodáva, že každoročne odstraňuje invázne rastliny hlavne na upravených úsekoch vodných tokov, hrádzach a vodných stavbách, čo inšpekcia berie na vedomie. Inšpekcia má ale za to, že invázne nepôvodné druhy je potrebné likvidovať systematicky zo všetkých pozemkov, bez rozdielu na to, či ide o upravený úsek alebo nie. Invázne rastliny nepoznajú hranice územného členenia, ani iného delenia. Tieto rastliny sa na neupravených pozemkoch nekontrolovateľne šíria, vytláčajú pôvodnú vegetáciu a doslova vytvárajú monocenózy, čo je nežiaduce v oblasti vodných tokov, ktoré patria medzi prienikové cesty šírenia invázných nepôvodných druhov.

Najlepšie sa invázne druhy likvidujú v počiatočnom štádiu, keď je ich odstraňovanie časovo, aj finančne menej náročné. Invázne druhy sa musia z pozemkov likvidovať opakovane počas roka, niekoľko rokov po sebe výlučne spôsobmi uvedenými vo vyhláske č. 450/2019 Z. z., pretože cieľom zákona č. 150/2019 Z. z. je zamedzenie šírenia invázných druhov. Jednorazový zásah do populácie invázných druhov je nepostačujúci, a spravidla ich populáciu posilní.

Podrobnejšie popísané podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy EÚ a invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy SR sú uvedené v Prílohe č. 2 k vyhláske č. 450/2019 Z. z., z ktorej inšpekcia vyberá:

- pohánkovec sa podľa vyhlásky č. 450/2019 Z. z. odstraňuje mechanicky (vykopávanie, aplikácia horúcej pary, kosenie a mulčovanie, nastielanie fóliami), chemicky alebo kombinovaným spôsobom
- javorovec sa podľa vyhlásky č. 450/2019 Z. z. odstraňuje mechanicky (vykopávanie, vytrhávanie) a chemicky (injekčná metóda)
- zlatobyl sa podľa vyhlásky č. 450/2019 Z. z. odstraňuje mechanicky (vykopávanie, aplikácia horúcej pary, vytrhávanie, kosenie a mulčovanie, pastva, orba), chemicky alebo kombinovaným spôsobom.

Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov rastlín zahŕňa aj nakladanie s biomasou z takto odstránených rastlín, a preto je potrebné zvoliť spôsoby nakladania s biomasou podľa Prílohy č. 3 k vyhláske č. 450/2019 Z. z..

V predmetnej lokalite toku rieky Hron bol zo strany inšpekcie vykonaný štátny dozor s viacerými kontrolovanými osobami, nielen s účastníkom konania.

Inšpekcia berie na vedomie, že SVP, š. p. má záujem o riešenie problematiky invázných druhov a obrátil sa so žiadosťou o úhradu nákladov na Enviromnetálny fond na činnosti vo verejnom záujme – na odstraňovanie invázných druhov rastlín. Inšpekcia tiež oceňuje snahu účastníka konania o likvidáciu identifikovaných invázných rastlín z parcely do termínu stanovenom inšpekciou.

Inšpekcia dáva SVP, š. p. do pozornosti informáciu, že metodicko-poradenskú činnosť v zmysle zákona č. 150/2019 Z. z. vykonáva odborná organizácia ochrany prírody – Štátna ochrana prírody SR.

Protiprávne konanie právnickej osoby možno podľa § 21 ods. 3 zákona č. 150/2019 Z. z. postihnúť uložením pokuty až do výšky 15 000 eur. Inšpekcia zhodnotila všetky dôkazy zistené počas výkonu štátneho dozoru ako aj závažnosť a rozsah protiprávneho konania a okolnosti, ktoré viedli k protiprávnemu konaniu a zohľadnila ich vo výške pokuty. Za najzávažnejšie inšpekcia považuje to, že účastník konania má povinnosť starať sa o pozemky, ktoré má vo svojej správe tak, aby na nich nerástli a nešírili sa invázne druhy, ktoré sú schopné za krátky čas brániť v raste iných, pôvodných rastlín. Neodstraňovanie, resp. nesprávne zvolené postupy pri odstraňovaní invázných druhov napomáha ich nekontrolovateľnému šíreniu. Invázne nepôvodné druhy spôsobujú veľké škody prírode, uľahčujú aj šírenie chorôb, ktoré predstavujú hrozbu pre ľudí, živočíchy a rastliny. Bez účinných kontrolných opatrení sa bude miera invázie a s ňou spojené riziká pre našu prírodu ešte viac zvyšovať. Výška pokuty ukladanej vo výroku tohto rozhodnutia zodpovedá závažnosti a rozsahu protiprávneho konania.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1976 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov možno podať na Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Ak toto rozhodnutie po vyčerpaní prípustných riadnych opravných prostriedkov nadobudne právoplatnosť, jeho zákonnosť môže byť preskúmaná súdom.

Bc. Ing. Vladimír Poljak
riaditeľ

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 00156906 Sufix: 10001

Doručuje sa

SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, Radničné námestie 8, 96955 Banská Štiavnica, Slovenská republika

Na vedomie

(po nadobudnutí právoplatnosti)

1. Ministerstvo životného prostredia, Sekcia ochrany prírody a biodiverzity, Odbor ochrany biodiverzity a krajiny, Námestie Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava
2. Environmentálny fond, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava
3. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Tajovského 28B, 974 01 Banská Bystrica